

K r a t a k
v o d i č
k r o z

---

měrné
zajednice

KRATAK VODIČ KROZ

mesne zajednice

Izdavač
Ministarstvo prostora / Institut za urbane politike

Autori
Ozren Lazić i Dragoljub Perković

Dizajn i prelom
Dušan Rajić

Beograd, 2023.

SADRŽAJ:

1. O mesnim zajednicama.....	4
<i>/Šta su mesne zajednice?, Odakle mesne zajednice?, Koja je teritorijalna osnova organizovanja mesnih zajednica?, Koja je politička osnova organizovanja mesnih zajednica?/</i>	
2. Kako funkcioniše mesna zajednica.....	6
<i>/Kako se osnivaju mesne zajednice?, Koji je legalni okvir rada mesnih zajednica?, Koji su organi mesnih zajednice i ko ih čini?, Kako izgleda rad Saveta mesnih zajednica?, Koje su nadležnosti rada mesnih zajednica?/</i>	
3. Izbori za savet mesne zajednice.....	9
<i>/Kako se sprovode izbori za savet mesne zajednice?, Ko se može kandidovati za Savet mesne zajednice?/</i>	
4. Finansiranje mesne zajednice.....	11
<i>/Kako se finansiraju mesne zajednice?, Šta je samodoprinos?/</i>	
5. Građani u radu mesne zajednice.....	12
<i>/Kako se građani uključuju u rad mesne zajednice?, Ko ima pravo na korišćenje prostorija mesne zajednice?/</i>	
6. Zaključak.....	15

ODAKLE MESNE ZAJEDNICE?

Mesne zajednice su nastale u SFRJ 1963. godine kao rezultat dve decenije razvoja mesne samouprave na osnovu narodnooslobodilačkih odbora koji su za vreme NOB-a uspostavljeni na oslobođenim teritorijama. U posleratnom periodu, narodnooslobodilački odbori su preinačeni u mesne odbore koji postaju glavni vid neposredne lokalne samouprave u seoskim sredinama, dok u gradskim sredinama tu funkciju vrše kućni saveti, sada stambene zajednice. Te dve institucije su 1963. objedinjene u mesnu zajednicu koja postaje univerzalna lokalna samoupravna zajednica usmerena na razvoj neposrednog odlučivanja građana. Ustavom iz 1974. pojačava se značaj mesnih zajednica koje postaju „obavezan oblik samoupravnog organiziranja radnih ljudi i građana” i time su prepoznate kao „osnova jedinstvenog sistema samoupravljanja i vlasti radničke klase i svih radnih ljudi“. Mesne zajednice dobijaju široku nadležnost, a njihova važnost se ogledala u činjenici da skupština opština nije mogla da donese nijednu odluku bez konsultovanja sa delegatom iz Veća mesnih zajednica posredstvom kojih su mesne zajednice imale uticaj na donošenje odluka u skupštini.

KOJA JE TERITORIJALNA OSNOVA ORGANIZOVANJA MESNIH ZAJEDNICA?

Mesne zajednice se mogu organizovati na teritoriji seoskih naselja, i na teritoriji grada za gradska naselja. Mesne zajednice se mogu organizovati i za dva ili više sela.

KOJA JE POLITIČKA OSNOVA ORGANIZOVANJA MESNIH ZAJEDNICA?

Građani imaju političko pravo na samoorganizovanje i ostvarivanje prava na mesnu samoupravu. Mesne zajednice su zajednice građana i kao takve nisu deo vlasti, nemaju izvršnu moć, ali imaju legitimacionu moć jer jesu deo lokalne samouprave i uključuju u svoj rad građane.

ŠTA SU MESNE ZAJEDNICE?

Mesne zajednice su najniže jedinice lokalne samouprave i kao takve predstavljaju osnovni vid mesnog organizovanja lokalne samouprave. “Lokalna samouprava je pravo građana da neposredno i preko slobodno izabраних predstavnika upravljaju javnim poslovima od neposrednog, zajedničkog i opšteg interesa za lokalno stanovništvo, kao i pravo i obaveza organa lokalne samouprave da, u skladu sa zakonom, planiraju, uređuju i upravljaju javnim poslovima koji su u njihovoj nadležnosti i od interesa za lokalno stanovništvo”.

U skladu sa navedenim, mesne zajednice bi trebalo da budu mesta gde možemo slobodno da praktikujemo pravo na samoupravu, odnosno da se pitamo i neposredno odlučujemo o stvarima koje nas se neposredno tiču poput komunalnih problema, bezbednosti, higijene, životne sredine i da ostvarujemo druge društvene potrebe u najširem smislu. Mesne zajednice objedinjuju teritorijalnu i političku dimenziju ostvarivanja prava na samoupravu na najnižem lokalnom nivou.

KAKO SE OSNIVAJU MESNE ZAJEDNICE?

Predlog za obrazovanje, odnosno ukidanje mesne zajednice ili drugog oblika mesne samouprave, mogu podneti najmanje 10% birača sa prebivalištem na području na koje se predlog odnosi, najmanje jedna trećina odbornika i opštinsko odnosno, gradsko veće.

Skupština opštine, odnosno skupština grada, odlučuje uz prethodno pribavljeno mišljenje građana, o obrazovanju, području za koje se obrazuje, promeni područja i ukidanju mesnih zajednica i drugih oblika mesne samouprave.

Ova odluka donosi se većinom glasova od ukupnog broja odbornika.

KOJI JE LEGALNI OKVIR RADA MESNIH ZAJEDNICA?

Rad mesnih zajednica je određen Zakonom o lokalnoj samoupravi, statutima opština, uredbama i odlukama nadležnih opštinskih organa i statutom mesnih zajednica.

KOJI SU ORGANI MESNIH ZAJEDNICE I KO IH ČINI?

Osnovni organ mesnih zajednica je predstavnički organ, Savet mesne zajednice. Savet čine slobodno izabrani građani koji moraju imati mesto prebivališta na teritoriji mesne zajednice. Broj članova Saveta se određuje statutom MZ. Osim Saveta, drugi organi mogu biti nadzorni odbor, i radna tela koja se mogu organizovati po različitim pitanjima iz nadležnosti rada mesne zajednice, a u koje mogu biti uključeni građani sa teritorije mesne zajednice a da pri tom nisu u Savetu. Predsednika Saveta biraju međusobno članovi saveta tajnim glasanjem.

”Predlog za obrazovanje mesne zajednice ili drugog oblika mesne samouprave, može podneti najmanje 10% birača sa prebivalištem na području na koje se predlog odnosi, najmanje jedna trećina odbornika ili opštinsko odnosno gradsko veće.

Osnovni organ mesnih zajednica je Savet, koji čine slobodno izabrani građani sa prebivalištem na teritoriji te mesne zajednice. Rad Saveta je javan i volonterski. Savet mesne zajednice predlaže mere za razvoj i unapređenje komunalnih i drugih delatnosti na području mesne zajednice.”

KAKO IZGLEDA RAD SAVETA MESNIH ZAJEDNICA?

Rad Saveta je javan i volonterski. Na prvoj sednici Saveta, iz redova članova Saveta biraju se predsednik i potpredsednik Saveta, većinom glasova ukupnog broja prisutnih članova Saveta. Sednicu Saveta po potrebi saziva predsednik Saveta, a Savet mora da sazove sednicu ako to traži 15 građana, većina članova Saveta, Nadzorni odbor MZ, odbornik iz Skupštine grada i Radno telo Skupštine zaduženo za MZ (Skupštinski Savet za statutarne pitanja i lokalnu samoupravu). Građani mogu prisustvovati sednicama Saveta. Za odlučivanje u Savetu je potreban kvorum, a odlučuje se prostom većinom. Sve aktivnosti saveta moraju biti potkrepljena dokumentima (izveštaji sa sastanaka, izveštaji o radu, finansijski izveštaji, odluke) i dostupne građanima. Savet mora na zborovima građana da položi račun o svom radu.

KOJE SU NADLEŽNOSTI RADA MESNIH ZAJEDNICA?

Nadležnosti mesnih zajednica propisane su statutima opština i statutima samih mesnih zajednica.

Savet mesne zajednice uz nadležnosti koje regulišu njegov rad predlaže mere za razvoj i unapređenje komunalnih i drugih delatnosti na području mesne zajednice, a naročito:

- u oblasti urbanističkog planiranja i uređenja mesne zajednice,
- u izgradnji i održavanju komunalnih objekata, puteva i ulica na području mesne zajednice,
- saraduje sa organima opština na stvaranju uslova za rad predškolskih ustanova, osnovnih škola, socijalno zbrinjavanje dece i mladih, i odraslih i starih lica,
- zaštite i unapređenje životne sredine,
- uređenje i održavanje naselja i zelenih površina,
- stanje objekata komunalne infrastrukture i kvalitet komunalnih usluga,
- snabdevanje i zaštitu potrošača,
- radno vreme trgovinskih i zanatskih radnji, ugostiteljskih objekata na području mesne zajednice,

- razvoj poljoprivrede na području mesne zajednice
- organizovanje kulturnih, sportskih i rekreativnih aktivnosti građana,
- obezbeđivanje uslova za organizovanje društvenog života i društvenih aktivnosti građana;

Takođe, savet mesne zajednice može da:

- prikuplja i dostavlja predstave i pritužbe građana na rad republičkih organa, organa pokrajine i organa opštine (grada), javno komunalnih i drugih javnih preduzeća i ustanova čiji je osnivač opština (grad);
- pokreće inicijativu za donošenje novih i izmenu organa opštine (grada);
- saraduje sa udruženjima i nevladinim organizacijama po pitanjima koja su od interesa za građane mesne zajednice;
- imenuje svog predstavnika na svim zborovima građana, izvršava odluke i sprovodi zaključke zborova građana;
- obrazuje stalna i povremena radna tela radi zadovoljenja zajedničkih potreba građana u skladu sa zakonom i statutom mesne zajednice;
- učestvuje u organizovanju zaštite od požara, zaštite od elementarnih nepogoda i drugih tehničko - tehnoloških nesreća;
- saraduje sa zdravstvenim i veterinarskim ustanovama i organizacijama na stvaranju uslova za zdravstvenu i veterinarsku zaštitu;
- organizuje razne oblike humanitarne pomoći na svom području

KAKO SE SPROVODE IZBORI ZA SAVET MESNE ZAJEDNICE?

Izbori za savet mesne zajednice sprovode se po pravilima neposrednog i tajnog glasanja na osnovu opšteg i jednakog izbornog prava, u skladu sa aktom o osnivanju.

Izbore za savet mesne zajednice raspisuje predsednik skupštine opštine, odnosno grada.

Izbor člana Saveta obavlja se u mesnoj zajednici kao izbornoj jedinici.

Pravila i postupak za izbor odnosno obrazovanje saveta mesne zajednice na teritoriji grada Beograda utvrđuju se zakonom kojim se uređuje položaj glavnog grada.

Dokorašnji tok izbora za članove saveta mesnih zajednica u Novom Sadu, nakon njihovog raspisivanja, odvijao se na sledeći način:

1. Savet formira Izbornu komisiju koja ima predsednika i dva člana i isti broj njihovih zamenika. U slučaju da Savet ne imenuje Izbornu komisiju može je obrazovati Savet gradske opštine. Između ostalog Izborna komisija obrazuje Birački odbor. Birački odbor ima predsednika i četiri člana i isti broj njihovih zamenika.

2. Predložak za kandidata sa potrebnim podacima dostavlja se komisiji do uvrđenog roka.

3. U roku od dva dana od dana prijema predloga za kandidata, Izborna komisija utvrđuje da kandidat ispunjava propisane uslove za kandidovanje i u istom roku pismeno obaveštava podnosioca predloga da li je kandidatura potvrđena ili da li i koje nedostatke treba da otkloni. Rok za otklanjanje nedostataka je 24 časa od prijema obaveštenja. U protivnom Izborna komisija odbacuje predlog.

4. Na osnovu potvrđenih predloga za kandidate, Izborna komisija utvrđuje i overava listu kandidata koja se javno objavljuje zajedno sa vremenom i mestom glasanja.

5. Glasačka mesta se otvaraju u 7,00 a zatvaraju u 20,00 časova.

6. Birački odbor rukovodi glasanjem, obezbeđuje pravilnost i tajnost glasanja i utvrđuje rezultate glasanja. Po završetku glasanja zaključuje glasački spisak.

7. Za članove Saveta biraju se kandidati koji dobiju najveći broj glasova do broja koji se bira.

Nadgledanje i praćenje izbora dokora je bilo omogućeno svakom od kandidata, putem predlagača koji su tokom izbornog dana pratili izborne radnje uključujući i brojanje.

Donošenjem nove Odluke o mesnim zajednicama grada Novog Sada koja je stupila na snagu u decembru 2021, a nakon izbora za savete mesnih zajednica koji su održani iste godine u junu, kada su nezavisni kandidati u 3 od 47 mesnih zajednica na gradskom području osvojili većinu u savetima, menjaju se pravila. Grad ukida ovaj način posmatranja i kontrole izbora dajući ovu mogućnost samo registrovanim udruženjima čiji se ciljevi ostvaruju u oblasti zaštite ljudskih i manjinskih prava, kao i zainteresovanim međunarodnim i stranim udruženjima koja žele da prate rad organa za sprovođenje izbora.

Za praćenje rada Izborne komisije posmatrači mogu da prijave najviše dva, a za praćenje Biračkog odbora najviše jednog posmatrača.

KO SE MOŽE KANDIDOVATI ZA SAVET MESNE ZAJEDNICE?

Sa obzirom da su mesne zajednice - zajednice građana, za Savet se kandiduje bilo koji punoletni građanin (nezavisno od partijske i bilo koje druge orijentacije/pripadnosti) sa prebivalištem na teritoriji dotične mesne zajednice. Pravosnažna kandidatura se određuje statutom mesne zajednice, a najčešće je neophodno da građane kandiduje/predloži određen broj građana sa teritorije mesne zajednice. S obzirom na broj mesta u Savetu (koji je određen statutom MZ) u slučaju da ima više kandidata od predviđenih broja članova, članovi Saveta postaju oni građani koji dobiju najviše glasova.

U poslednje vreme lokalne samouprave donose odluke kojima se otežava kandidatura građana kroz nametanje obaveze overe potpisa podrške kandidata ili kroz nametanje formiranja izbornih lista kandidata čime se krši princip neposrednog kandidovanja i delegatska priroda izbora za Savet MZ.

KAKO SE FINANSIRAJU MESNE ZAJEDNICE?

Sredstva za rad mesne zajednice, odnosno drugog oblika mesne samouprave obezbeđuju se iz:

- 1) sredstava utvrđenih odlukom o budžetu opštine, odnosno grada, uključujući i samodoprinos;
- 2) donacija;
- 3) prihoda koje mesna zajednica, odnosno drugi oblik mesne samouprave ostvari svojom aktivnošću.

Mesna zajednica donosi finansijski plan na koji saglasnost daje nadležni organ opštine, odnosno grada, u skladu sa odlukom o budžetu.

ŠTA JE SAMODOPRINOS?

Samodoprinos je prihod mesne zajednice o čijem pokretanju odlučuju građani, a na inicijativu opštine, mesne zajednice ili građana putem referenduma. Odluka o samoodoprinosu sadrži: potrebe, odnosno namene za koje se sredstva prikupljaju, područje na kome se sredstva prikupljaju; vreme za koje se sredstva prikupljaju; ukupan iznos sredstava koja se prikupljaju; obveznike, način i rokove izvršavanja samodoprinosa, kao i lica koja se oslobađaju te obaveze; visinu samodoprinosa (osnovica, proporcionalna stopa i dr.); način vođenja evidencije o sredstvima; iznos i jedinicu mere preračunavanja kada se samodoprinos izražava u radu, prevozničkim i drugim uslugama; način ostvarivanja nadzora građana u namenskom korišćenju sredstava; način vraćanja sredstava koja se ostvare iznad iznosa koji je odlukom određen. Mesne zajednice upravljaju i odgovorne su za namensko trošenje sredstava iz samodoprinosa. Realizacija samodoprinosa je definisana Zakonom o finansiranju lokalne samouprave.

U Novom Sadu svi poslovi mesnih zajednica koji su finansijske prirode povereni su Gradskoj upravi za finansijske poslove uključujući u to i raspolaganje računima mesnih zajednica. Na ovaj način ukinuta je mogućnost mesnim zajednicama da neposredno raspolažu sopstvenim sredstvima, a za eventualne dodatne troškove potrebno je proći komplikovanu i dugotrajnu proceduru putem Gradskog veća i dalje, gradske skupštine.

KAKO SE GRAĐANI UKLJUČUJU U RAD MESNE ZAJEDNICE?

Odlučivanje je proces uključivanja građana u direktno i neposredno donošenje važnih političkih odluka.

Oblici odlučivanja: referendum, inicijativa građana i zbor građana.

Referendum je ustanova koja omogućava neposredno izjašnjavanje građana o najvažnijim pitanjima u jedinici svoje lokalne samouprave. Najčešći referendum na lokalnom nivou je referendum o samodoprinosu jer je zakonom uređen kao jedini slučaj obaveznog referenduma. Referendum o pitanju iz svoje nadležnosti skupština jedinice lokalne samouprave dužna je

da raspiše na predlog koji podnese najmanje 10% birača od ukupnog biračkog tela u jedinici lokalne samouprave, na način utvrđen zakonom i statutom.

Građanska inicijativa je pravo građana da podnose zakonske predloge o kojima se kasnije izjašnjavaju predstavnici vlasti ili sami građani. Prema Zakonu o lokalnoj samoupravi mogući predmeti građanske inicijative su: donošenje akta u vezi sa pitanjem iz izvornog delokruga opštine, promena statuta ili drugih akata i raspisivanje referenduma. Građanska inicijativa punovažno je pokrenuta ako je lista potpisnika građanske inicijative sastavljena u skladu sa zakonom i ako je istu potpisalo 5% od ukupnog broja građana sa biračkim pravom. O predlogu inicijative Skupština Grada je dužna da održi raspravu i da dostavi obrazložen odgovor građanima u roku od 60 dana od dana dobijanja predloga.

Zbor građana predstavlja skup građana mesne zajednice radi raspravljanja i davanja predloga iz nadležnosti organa opštine. Zbor građana većinom glasova prisutnih usvaja zahteve i predloge i upućuje ih skupštini ili pojedinim organima i službama jedinice lokalne samouprave. Organi i službe jedinice lokalne samouprave dužni su da u roku od 60 dana od održavanja zbora građana, razmotre zahteve i predloge građana i o njima zauzmu stav, odnosno donesu odgovarajuću odluku ili meru i o tome obaveste građane. Način sazivanja zbora građana, njegov rad, kao i način utvrđivanja stavova zbora uređuje se statutom i odlukom skupštine opštine i mesne zajednice, a uglavnom ga mogu inicirati odbornici skupštine opštine (grada), Savet mesne zajednice i sami građani (broj varira od veličine i statuta mesnih zajednica). U slučaju da se ne sazove zbor građana na inicijativu građana zbor treba da sazove predsednik skupštine (grada), a građani mogu pokrenuti postupak za smenu Saveta. Na zboru mora prisustvovati određen broj građana radi donošenja odluka u skladu sa statutom MZ. Zborovi su važni i kao sredstvo kontrole rada Saveta koji bi na zborovima trebalo da predstavi plan rada, izveštaj o radu, finansijama i slično. Takođe, Savet daje mišljenje zboru građana povodom inicijativa i predloga koji se razmatraju na zborovima. Iako nemaju obavezujuću snagu, odluke zborova odražavaju mišljenja i potreba građana koje ne moraju biti u skladu sa zvaničnom politikom vlasti i kao takve mogu biti instrument javnog pritiska na donosioce odluka.

Radi što većeg uključivanja građana u rad mesne zajednice Savet može organizovati peticiju, javne sastanke sa građanima, javne sastanke sa nadležnim službama i ekspertima, da obrazuje radna tela u kojima bi učestvovali građani, da organizuje tribine, prezentacije, konsultacije...

KO IMA PRAVO NA KORIŠĆENJE PROSTORIJA MESNE ZAJEDNICE?

Čest je slučaj da se prostorije mesnih zajednica koriste kao stranačke ekspoziture i mesta za stranačku logistiku što ne bi smelo biti. Mogućnost korišćenja prostorija veoma je ograničena pravilnicima koje donose opštinski organi. U Novom Sadu, Gradsko veće Grada Novog Sada donelo je Pravilnik o korišćenju zgrada i poslovnih prostorija u javnoj svojini Grada Novog Sada koje koriste mesne zajednice, prema kojem Saveti mesnih zajednica mogu dati poslovne prostorije na korišćenje bez nadoknade sledećim korisnicima:

- Državnim organima RS, APV i Grada Novog Sada,
- Narodnim poslanicima RS, APV i odbornicima Skupštine Grada Novog Sada,
- Crvenom krstu,
- Udruženju dobrovoljnih davalaca krvi,
- Udruženjima penzionera i invalida rada,
- Udruženjima boraca, vojnih invalida, civilnih invalida rata i članova njihovih porodica,
- Stambenim zajednicama

Samo uz prethodnu saglasnost Gradskog veća Grada Novog Sada prostorije mogu koristiti i:

- Registrovane političke stranke
- Registrovane sportske organizacije i udruženja
- Pravna lica i druge organizacije
- Fizička lica.

ZAKLJUČAK:

Od 1990, od uvođenja višepartijskog parlamentarizma u Jugoslaviji, mesne zajednice postepeno gube svoj društveni uticaj, smanjuju im se nadležnosti, gube finansijsku autonomiju i prestaju da budu posrednik između građana i vlasti. Mesne zajednice nemaju više svoje predstavnike u skupštinama opština, i sve više služe kao ispostava opštinskih vlasti. Umesto samooorganizovanih građana, dobronamernih komšija, u Savetima sve više sede partijski kadrovi koji nasuprot građanskih interesa zastupaju interese partija. Ovaj trend ograničavanja moći mesnih zajednica dostiže vrhunac u vreme vladavine Srpske napredne stranke čiji se izrazito centralistički pristup vladanju ogleda i na rad mesnih zajednica. Naime, mesne zajednice ostaju u zapečku svakodnevnog političkog života, naročito u gradovima gde bivaju de facto pretvorene u mesne odbore partije čime se zloupotrebljava javni resurs mesne zajednice i gubi se njihov demokratski potencijal. Iako formalno postoje, mesne zajednice na ovaj način bivaju zatvorene za građane. Tišina i mrak koji obavija mesne zajednice se ogleda u činjenici da je čest slučaj da ni ne znamo koje sve mesne zajednice postoje, ko su članovi saveta, a kamo li da znamo kada su izbori i kako se možemo kandidovati. Mesne zajednice ne izveštavaju o svom radu, ne obaveštavaju građane o važnim dešavanjima (poput menjanja urbanističkih planova), niti ih na druge načine uključuju u svoj rad. Čak i kada postoje inicijative građana one bivaju sistemski uzurpirane kroz ćutanje saveta, pasivno držanje kroz proklamovanu nemoć ili čak otvoreno odbijanje saradnje (ne organizuju zborove koje iniciraju građani, ne ustupaju prostorije).

Skupštine opštine (gradova), nadležne uprave i veća dodatno obeshrabruju građane donošenjem odluka kojim se obeshrabruju i otežava njihov angažman, poput odluka o neophodnosti formiranja lista za kandidovanje za savet, overe potpisa predlagača, nemogućnosti da predlagači prate izborni proces. Sve ovo predstavlja kršenje prava na neposredno odlučivanje i samooorganizovanje u mesnim institucijama lokalne samouprave, urušavanje lokalne autonomije i demokratije.

Ipak, imajući u vidu da mesne zajednice (još uvek) nisu ukinute, i da ih vladajuće strukture itekako koriste za svoje interese, za postavljanje lojalnih kadrova i za kontrolisano animiranje lokalnih članova i simpatizera, treba se zapitati nije li proklamovana "nemoć" mesnih zajednica, zapravo nametnuta dominacija vlasti kao jedine moći, kao jedine opcija o kojoj se ima odlučivati

kroz izbore, nametnuto razvlašćivanje građana i njihovo otuđenje od političke participacije? U susret zahtevu vraćanja mesnih zajednica građanima, oni bi za početak mogli da traže na uvid statute svojih mesnih zajednica, da traže informacije o radu saveta, da saznaju koji su uslovi za kandidovanje i kada su izbori. Takođe mogu da traže sazivanje zborova građana na kojima bi savet položio račun o svom radu ili na kom bi delegirali teme od važnosti za lokal. U slučaju da to saveti odbiju mogu o tome obavestiti javnost i praviti dodatni pritisak za transparentniji rad mesnih zajednica. Takođe, mogu predlagati jedne druge i kandidovati se u vreme izbora. Mogu se iznenaditi rezultatom.

Priredivači ovog priručnika su i pored pritisaka vlasti uspeali da se samoorganizuju, uspešno kandiduju na izborima za savete mesnih zajednica u Novom Sadu 2021. i osvoje mesta u Savetu mesne zajednice “Liman”. I to uprkos partijskoj mašineriji SNS. Birali su ih komšije. Zapravo, svugde gde je bilo nezavisnih kandidata komšije su ih birale i uspevali su da uđu u Savete. Dakle, i to je moguće. Za početak, bilo je neophodno da znamo kada su izbori, malo hrabrosti. Ipak, i dalje smo daleko od autonomnih mesnih zajednica.

Nadamo se da će ovaj priručnik doprineti svim zainteresovanim u borbi za autonomne mesne zajednice.

Izvori:

- *Zakon o lokalnoj samoupravi (čl.66-77)*
- *Zakon o finansiranju lokalne samouprave (čl.20-30)*
- *Statut Grada Novog Sada (čl.87-113)*
- *Statut Mesne zajednice “Liman”, Novi Sad*
- *Mladen Ostojić, “Zašto su nam potrebne mesne zajednice”, portal Mašina*
- *Neposredno učešće građana u javnom životu na lokalnom nivou”, SKG, Beograd 2006.*
- *Jelisaveta Vukelić , “Neposredno učešće građana u donošenju odlukana lokalnom nivou vlasti u Srbiji”, Institut za sociološka istraživanja, Beograd, 2009.*

BELEŠKE:

Blank lined writing area consisting of 20 horizontal lines.

MINISTARSTVO
PROSTORA